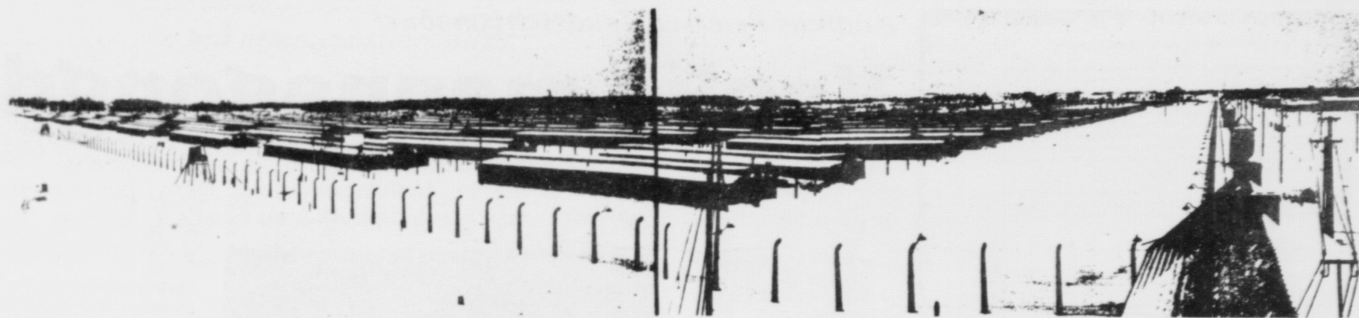

Rudolf Höss

overså i Majdanek. Og hvad de trampede hen over i de tre østligere dødslejre, det lod sig ikke skjule i Auschwitz, skønt tyskerne havde sprængt det grundigt i luften. (Det ene krematorium var dog tidligere blevet sprængt i luften af det »sonderkommando,« som arbejde der. Og det er, så vidt vides, det eneste oprørsforsøg, som fandt sted!)

VERDEN GRUBLEDE

Verden grublede i mere end 15 år. Indtil Eichmann-processen i Jerusalem i 1961. Så blev begrebet Auschwitz atter skrevet med flammeskrift på himlen. Det er et bud, at uden den retssag, ville symbolet Auschwitz aldrig have markeret sig med samme styrke. Den kom på det rette tidspunkt, hvor tresser-samvittigheden var ved at vågne, og fremviste en lillebitte kontornusser med et stort talent for organisering. Eichmann var en helt ny mennesketype. Verden vådede sig over det syn. Her måtte man tage stilling til intet mindre end den skinbarlige ondskab. Og det er ikke i cyberspace.

Siden er Auschwitz blevet brugt og misbrugt. Der er blevet taget jordprøver for at bevise, at cyklon B aldrig er blevet anvendt på disse kanter. Og på den anden led findes der vel ikke – sammen med klippefæstningen på Massada – noget stærkere symbol i den jødiske mytologi end Auschwitz.

Ved at dividere antallet af indkøbte dæser med cyklon B har man forsøgt at regne sig frem til mængden af gassed. Alligevel varierer tallene mellem godt en og omkring fire millioner.

Eichmann-processen gjorde også Auschwitz til fællesje. Noget alment. Hævet over tro og tendenser. Nu ser man Auschwitz'er mange steder. Den rasende nedslagtning af mennesker kender vi også i dag. Det er noget man har kendt alle dage. Jøderne kaldte det en pogrom. Men døden på samleband. Det er noget, der hører vores tid til.

FUGLEN DØDE

Eichmann brød sig ikke om at se på gasninger gennem det lille glughul. Det gjorde kommandanten, Rudolf Höss, heller ikke. Men han passede troligt sin dont sammen med de andre SS-ere, der heller ikke alle fandt behag i jobbet.

Efter en hård formiddag med selektioner på aflæsningsrampen, kom en SS-officer, Johann Paul Kramer – (han dukker op til sidst igen!) – hjem og fandt sin kanariefugl liggende død.

Han skrev i sin dagbog: »Pip Hans er blevet udfriet af sine lidelser i dag til middag klokken 14. Det har gjort mig uendelig ked af det, thi jeg var vokset dybt sammen med dette stakkels, lille og dog steds muntre væsen.«

Var det lejrkommendant Höss, israelerne havde kid-

nappet i Argentina i stedet for Eichmann, så havde resultatet næsten været det samme.

Höss var også almindelig. Og ualmindelig dygtig til at lede og fordele arbejdet. Han var en robust iværksætter med hang til at være forurettet og sentimental. En overbevist nazist, der vist nok sagde »heil Hitler,« da han blev hængt på volden i 1947 uden for det oprindelige Auschwitz. Lige ved siden af det lille gaskammer. Höss blev nemlig fanget og fik i cellen i Krakow mulighed for at skrive sin version, (»Kommandant i Auschwitz«). En forunderlig bog. Man kommer dem ikke nærmere.

KONTORISTERNEK

Höss var en dannet mand. En omsorgsfuld familiefader. Det var i øvrigt også det, der fælede ham. Bagefter fortroder han vist kun, at han ikke havde kunnet gøre det bedre. Höss brød sig ikke om dårlig ernæring, overfyldte latriner og epidemiske sygdomme.

I selvbiografien siger han også: »I dag indser jeg også, at udryddelsen af jøderne var forkert, i bund og grund forkert. Netop på grund af disse masseudryddelser har Tyskland gjort alverden hadefuldt stent imod sig. Antisemitismens sag blev på ingen måde fremmet af den, mens jøderne derimod kom et langt skridt nærmere mod deres endelige mål.«

Og han slutter optegnelserne således: »Lad kun offentligheden fortsat se i mig det blodtørstige dyr, den grusomme sadist, millionmorderen – thi anderledes vil de brede lag aldrig kunne forestille sig kommandanten i Auschwitz. De ville aldrig kunne sætte sig ind i, at også han havde et hjerte, at han ikke var ond.«

Det er fanne' uhyggeligt ...!

Senere blev Höss forfremmet til kontorchef i selve udryddelsesadministrationen i Berlin. Her argumenterede han mod evakuering af lejrene når fronterne rykkede nærmere under det planmæssige tilbagetog. Men forgæves. Himlers ordre var klar. De skulle ud på landevejene.

I SIKKERHED

Hvorfor gjorde de ikke oprør i Auschwitz? Og hvorfor ville de allierede ikke bombe udryddelsesfabrikkerne?

Til det første kan man sige: Hvor skulle de løbe hen? Der var ingen store skove at gemme sig i, som tilfældet var ved Treblinka og Sobibor længere østpå, hvor der vitterlig fandt oprør sted. Så for de politiske og kriminelle fanger i Auschwitz, der ikke blev gasset i massemaal, var der ofte mere sikkert bag pigtråden. Trods alt.

Det er til overmål dokumenteret, at fra efteråret 1942 vidste de allieredes ledelser, hvad der var værd

at vide om tyskernes systematiske udryddelse af mennesker. Der blev skrevet om det i New York Times. Men selv da bombemaskinerne kom inden for rækkevidde af Auschwitz-lejrene, skete der ikke noget. I krigens tumult sivede budskabet om organiseret folkemord ikke ind i tilstrækkelig grad. Det kan man med rette bebrejde de stridende allierede, at de ikke tog sig tid til at vende den en ekstra gang. Auschwitz!

»Auschwitz findes, altså kan der ikke findes nogen Gud.«

Det var Primo Levis konklusion. Og han var der jo selv! Og den vished kunne han ikke leve med i længden. Han tilføjede med blyant i manuskriptet til Ferdinando Canons interview-bog, der udkom i 1991: »Jeg finder ikke nogen løsning på dilemmaet. Jeg søger efter den, men jeg finder den ikke.«

Følgende er citeret fra bogen: »Børn i koncentrationslejre. Pigen er fem år. Mon alligevel ikke det er Guds finger, der var med i denne hændelse?

»... Da moderen var bange for at barnets stemme kunne ophidse de vagthavende SS-mænd, som også slog brutalt på børnene, sagde hun: 'Dans nu lidt mere for os, og så rejser vi snart derhen, hvor bedstemor er!«

Og den lille pige gav sig til at danse. En hel mængde

kvinder og børn dannede en kreds om barnet, som dansede en henrivende kvadrille på et sted, som man ikke kan kalde andet end dødens ventesaal.

Der var endda nogle SS-mænd, som denne lille scene gjorde indtryk på og som opmærksomt fulgte denne lille danserinde; hun fik dog ikke afsluttet sin dans ...

Kramer trådte pludselig ind i rummet og gav med ordene:

»Her skal ikke spilles teater« ordre til at træde indenfor i gaskamrene.«

Auschwitz er det sorteste af alle huller i vores fælles samvittighed.

